

Förordning om befolkningsstatistik

Finansdepartementet

2012-01-24

Dokumentbeteckning

KOM(2011) 903

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om europeisk befolkningsstatistik

Sammanfattning

Genom förslaget fastställs en gemensam ram för systematisk framställning av Europeiska unionens befolkningsstatistik genom insamling, sammanställning, bearbetning och översändande av harmoniserad europeisk statistik om befolkning och demografiska händelser.

Regeringen är positiv till syftet med förslaget men ser det som mycket angeläget att medlemsländerna ska kunna lämna uppgifter om den folkbokförda befolkningen i stället för uppgifter om stadigvarande bosatta som nu föreslås.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Enligt Europeiska kommissionen behövs av flera skäl gemensam EU-lagstiftning om befolkningsstatistik. På så gott som alla politikområden där EU är verksamt – vare sig det rör sig om ekonomi, sociala frågor eller miljö – krävs det befolkningsstatistik av hög kvalitet som underlag för att ställa upp verksamhetsrelaterade mål och bedöma vilka framsteg som gjorts. t.ex. för att man ska kunna göra korrekta jämförelser mellan medlemsländerna.

För den demokratiska processen i unionen krävs befolkningskattningar av högsta möjliga kvalitet. Uppgifter om den totala befolkningen i medlemsstaterna samlas in och offentliggörs av Eurostat varje år, och dessa

uppgifter används för unionens beslutsprocess (beslut med kvalificerad majoritet i rådet).

2011/12:FPM100

Bedömningen av den långsiktiga stabiliteten i medlemsstaternas offentliga finanser görs bland annat med Eurostats befolkningsprognoser som underlag.

Övervakningen av EU:s strategi för hållbar utveckling sker genom Eurostats övervakningsrapport med tidsserier över försörjningskvoten för äldre, fruktsamhetstal och medellivslängd i EU.

Övervakningen av de framsteg som har gjorts i EU för att uppnå ekonomisk, social och territoriell sammanhållning görs med hjälp av en rapport som bland annat bygger på Eurostats regionala demografiska uppgifter.

Kommissionen beslutade förslaget den 20 december 2011.

1.2 Förslagets innehåll

Syfte

Förslaget innehåller gemensamma bestämmelser om utveckling, framställning och spridning av europeisk statistik över befolkning och demografiska händelser.

Uppgifter om befolkning och demografiska händelser (artikel 3)

Medlemsstaterna ska till kommissionen (Eurostat) lämna uppgifter om befolkningen vid den fastställda referenstidpunkten som är midnatt den 31 december samt uppgifter om demografiska händelser vid den fastställda referenstidpunkten som är det kalenderår under vilket händelserna inträffade.

Totalbefolkning för särskilda EU-ändamål (artikel 4)

För att rådet ska kunna fatta beslut med kvalificerad majoritet ska medlemsstaterna till kommissionen (Eurostat) lämna uppgifter om totalbefolkningen på nationell nivå vid referenstidpunkten inom åtta månader från referensårets utgång. Vid tillämpningen av artikel 4 definieras stadigvarande bosatta enligt följande: Alla personer som har sin stadigvarande bosättning i en medlemsstat vid referenstidpunkten. Vid tillämpningen av artikel 4 ska medlemsstaterna således inte lämna uppgifter om den folkbokförda befolkningen vid referenstidpunkten.

Tillhandahållande av data och metadata

Medlemsstaterna ska till kommissionen (Eurostat) överföra data och metadata enligt de standarder för utväxling av data och metadata som Eurostat fastställt.

Datakällor

Uppgifterna ska grunda sig på de källor som medlemsstaterna valt i enlighet med nationell lagstiftning och praxis. Vetenskapligt grundade och

väldokumenterade statistiska skattningsmetoder ska användas när så är lämpligt.

2011/12:FPM100

Kvalitetskrav

Medlemsstaterna ska säkerställa kvaliteten på de översända uppgifterna. På begäran av kommissionen (Eurostat) ska medlemsstaterna tillhandahålla all information som behövs för att utvärdera de statistiska uppgifternas kvalitet. Medlemsstaterna ska se till att de befolkningsuppgifter som krävs enligt artikel 3 i förordningen är konsistenta med dem som krävs enligt artikel 3 i förordning (EG) nr 862/2007 om gemenskapsstatistik över migration och internationellt skydd.

Upphörande

Förordningen upphör att gälla den 31 december 2027.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Gällande svenska regler är lag (2001:99) om den officiella statistiken och förordning (2001:100) om den officiella statistiken. Förslaget väntas inte innebära någon förändring i det svenska regelverket.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget kan komma att innebära ökade kostnader för SCB. Eventuella ökade kostnader ska finansieras inom myndighetens ekonomiska ramar.

Förslaget påverkar inte unionens budget.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen är positiv till syftet med förslaget men ser det som mycket angeläget att medlemsländerna ska kunna lämna uppgifter om den folkbokförda befolkningen i stället för uppgifter om stadigvarande bosatta som nu föreslås enligt artikel 3 och 4. Både enligt förordningen nr 862/2007 om gemenskapsstatistik över migration och internationellt skydd och förordningen nr 763/2008 om folk- och bostadsräkningar är det möjligt för medlemslandet att lämna uppgifter om den folkbokförda befolkningen.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentet har ännu inte tagit ställning till förslaget.

Statistiska centralbyrån (SCB) anser att man inte kommer att kunna leverera statistik enligt förordningsförslaget om europeisk befolkningsstatistik. För artikel 4 (totalbefolkning för särskilda EU-ändamål) kan SCB inte, med folkbokförd folkmängd, leverera statistiken som efterfrågas. Skattningar av den efterfrågade populationen kommer inte heller att kunna levereras. Huruvida myndigheten kommer att kunna leverera statistik enligt artikel 3 (uppgifter om befolkning och demografiska händelser) är oklart.

Om SCB blir tvungna att skatta en totalfolkmängd enligt artikel 4 finns en uppenbar risk att två olika antalsuppgifter över vår folkmängd kommer att florerera. Om myndigheten dessutom måste justera den folkbokförda befolkningen enligt artikel 3 kan tre olika folkmängdsuppgifter florerera. Det kommer att skapa förvirring och missförstånd hos användarna.

SCB är mycket negativ till att göra en skattning över totalfolkmängden enligt artikel 4. Det är mycket tveksamt, om ens genomförbart, att ta fram en antalsuppgift över t.ex. antalet personer som befinner sig illegalt i landet. Om en skattning av folkmängden görs för att uppfylla artikel 4 är det sannolikt att det förväntas att SCB använder denna skattning till statistiken som artikel 3 kräver. Då ska folkmängden, inklusive t.ex. illegala invandrare, fördelas efter bakgrundsvariabler som t.ex. ålder, kön, medborgarskap och födelseland.

En kostnadsberäkning för att ta fram en population enligt artikel 4 och eventuellt enligt artikel 3 är i dagsläget inte möjlig att göra.

Implementering av artikel 4 kan innebära att SCB blir tvungen att komplettera den registerbaserade statistiken med surveyundersökningar för att skatta en totalfolkmängd. Det är dock ett steg i fel riktning, anser SCB, eftersom myndigheten strävar efter att i allt större utsträckning använda kostnadseffektiva administrativa register i statistikproduktionen.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Rättslig grund är artikel 338.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Beslut fattas av rådet med kvalificerad majoritet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Enligt kommissionen är förslaget förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Två centrala problem när det gäller kvaliteten på alla slags statistiska uppgifter är sammanvändbarhet och jämförbarhet. Eftersom uppgifterna om befolkning och demografiska händelser används som underlag för att följa EU-lagstiftningen, utvärdera EU-politiken eller för att jämföra resultaten av

olika nationella strategier på EU-nivå är det uppenbart att det statistiska underlaget måste vara jämförbart mellan de olika länderna i EU. Utan en tydlig EU-ram, dvs. EU-lagstiftning där gemensamma statistiska begrepp och kvalitetskrav fastställs, är det inte möjligt för medlemsstaterna att uppnå detta i den utsträckning som krävs.

Avsaknaden av en gemensam EU-ram med gemensamma begrepp och definitioner skulle innebära att möjligheten att använda befolkningsstatistik av hög kvalitet äventyras eller försvinner helt och hållet. Erfarenheten visar tydligt att en informell överenskommelse utan en klarlagd, tydlig och kontrollerad ram inte ger statistik av den kvalitet som krävs i framtiden.

Målet med förslaget kan bättre uppnås genom en EU-rättsakt, eftersom endast kommissionen kan samordna harmoniseringen av statistisk information på EU-nivå. Insamlingen av uppgifter och sammanställningen av jämförbar befolkningsstatistik kan däremot organiseras av medlemsstaterna med hjälp av de lämpligaste källorna och metoderna för att få fram den information som krävs.

Syftet med förslaget är att harmonisera begrepp, ämnen som behandlas och de insamlade uppgifternas karaktär, täckning, kvalitetskriterier, tidsfrister för inrapportering och resultat för att få relevant, aktuell, jämförbar och sammanvändbar europeisk statistik.

Medlemsstaterna kommer att samla in uppgifterna med hjälp av sina egna nationella källor och rutiner, men de är skyldiga att se till att de data och metadata som rapporteras in håller hög kvalitet, och att de valda datakällorna och metoderna så långt det är möjligt följer gemensamma definitioner. Medlemsstaterna måste ange vilka datakällor, definitioner och skattningsmetoder som använts för att fullgöra skyldigheterna samt informera om eventuella ändringar i dessa. De ska ge Eurostat all information som behövs för att utvärdera de statistiska uppgifternas kvalitet.

Enligt kommissionen är förslaget förenligt med proportionalitetsprincipen.

Förordningen går inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målet med den. I och med att det står medlemsstaterna fritt att välja datakällor i enlighet med nationella lagar och principer, och att det finns möjlighet att använda skattningsmetoder och statistiska metoder, torde den ekonomiska och administrativa belastningen på uppgiftslämnare, nationella, regionala eller lokala myndigheter och allmänheten minska.

Regeringen instämmer i bedömningen att det enbart är på EU-nivå det går att samordna den nödvändiga harmoniseringen av den statistiska informationen. Förslaget är inte mer långtgående än vad som krävs för ändamålet. Förslaget går inte heller utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målet.

Regeringens bedömning är att målet för den föreslagna förordningen är förenligt med subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen.

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget kommer att behandlas i rådets arbetsgrupp för statistik. Beslut kan förväntas under 2012.